

DEBATT

Men trynene?! Fire år til. Med dei!? Nei. Nei. Nei. Eg vil ha ei regjering av snøugler og gjerdesmettar, av mose og jazz, og alt me er.

Helge Torvund, forfatter og psykolog, på Twitter

FØLG OSS
facebook.com/nyemeninger

Da NYE MENINGER

Dagsavisens nettside for kommentar, analyse og debatt.

Priser Hafslund for høyt?

FJERNVARME

ØYSTEIN MYRSET

Skribent og sivilingeniør

Min bolig har mottatt fjernvarme for oppvarming fra Skøyen varmpumpeanlegg siden midten av 80-åra. Via avlesning av min strømmåler før og etter en vinterperiode på 147 døgn i 2015–2016 fant jeg at gjennomsnittlig døgnforbruk i denne perioden multiplisert med antall dager i året ga samme totalforbruk som Hafslund hadde regnet med for hele 2015, men med en annen fordeling. Den 20/2-16 sendte jeg brev til Hafslund Nett om dette. Jeg fikk ikke svar fra Hafslund annet enn en forvirrende grafisk fremstilling av min strømbruk utover i 2016.

Fordelingen som Hafslund nytter, forutsetter all energiforbruk i boligen levert med strøm. Med fjernvarme som tar oppvarmingen, blir resten av strømmen jevnt forbrukt gjennom året.

Det merbeløpet som faktureres for strøm med Hafslunds årsfordeling sammenlignet med flat fordeling vil variere årlig, vesentlig ut fra forskjellen mellom prisen for vinter- og sommer-kWh. For 2015 har jeg funnet at dette blir 6 % og for 2013 godt over 3%. For boligenheten er dette ikke avskrekkende, men synes urimelig. For institusjoner som betaler for større gruppers boligenheter, kan jo beløpet bli betydelig.

Strømleverandørene får en merinntekt avhengig av antall boenheter med fjernvarme som betales etter en årsfordeling som Hafslunds.

Hafslund leverer varme og varmtvann til store deler av Oslos befolkning gjennom sitt fjernvarmenett. I år 2016 produserte Hafslund 1,7 TWh (milliarder kWh) fjernvarme som tilsvarer oppvarmingsbehovet til cirka 170.000 boenheter.

Ut fra disse tall regner jeg med at boenheter med fjernvarme har et årsforbruk av strøm = 10.000 kWh. Merprisen gir da i årene 2013–2015 strømleverandørene en merinntekt på adskillige millioner kroner. Jeg antar at Hafslund er strømleverandør til alle boenheter med fjernvarme. Begge foretagender – Varme og Nett – skal ivareta/administrere eiendom/eiendeler i det lokale området. Nå kan det vel tenkes at en del strømbukere alt i 2013 hadde startet med månedsavlesning (e.l.) og da betales kWh-pris som gjelder i mellomliggende periode. Jeg ber om at Hafslund oppgir antallet som er beregnet etter Hafslunds årsfordeling slik at jeg slipper å bruke tid på undersøke dette nærmere.

ARBEIDSLIV: Aldri har forutsetningene for å hjelpe flere fra trygdesystemet

Ta arbeidsnevne i

ARBEIDSLIV

KENNETH STIEN

Direktør i Arbeid & inkludering i NHO Service

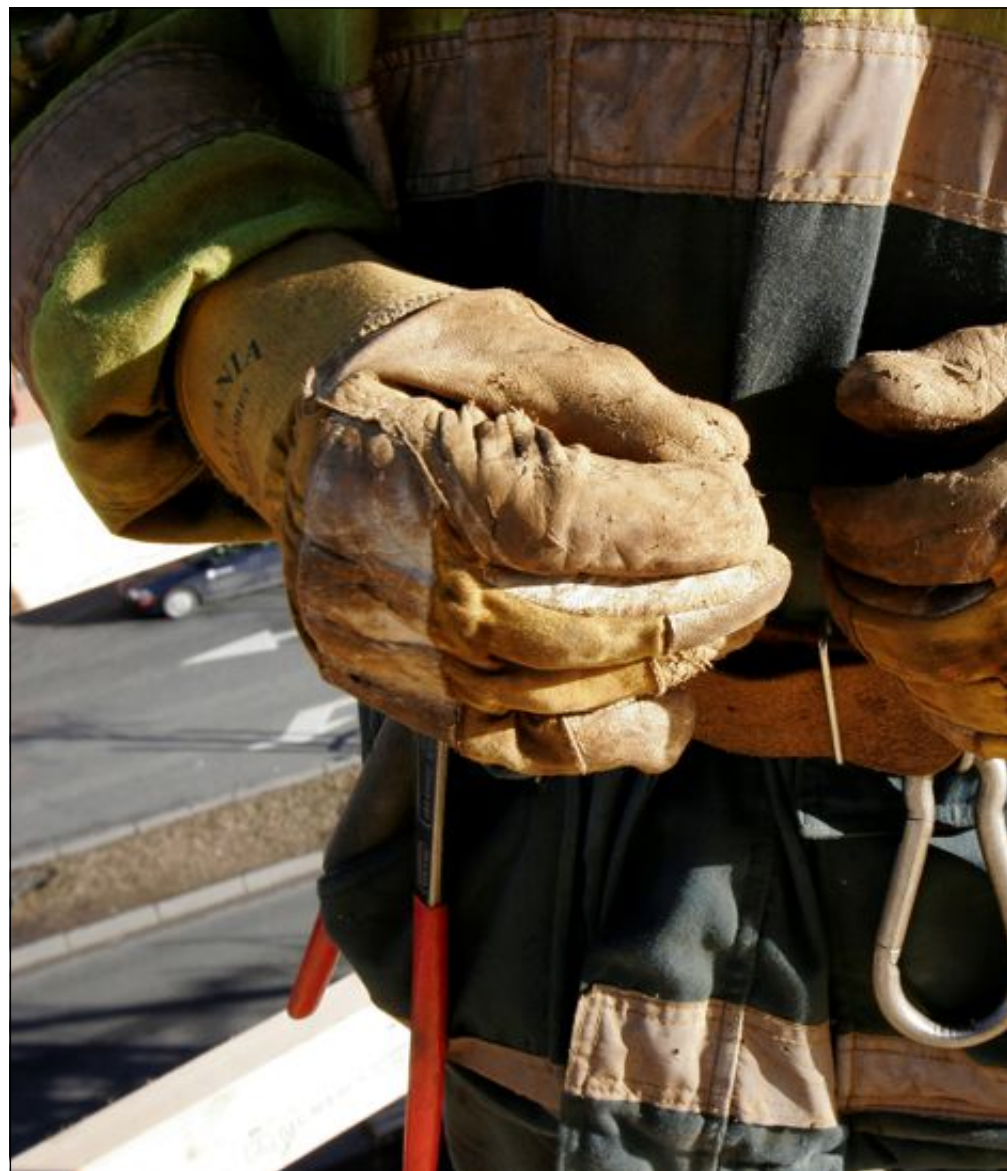

Det er lett å lage elendighetsbeskrivelser om sysselsetting som går ned og utenforskap som øker. Faren er at det oppstår utålmodighet som skaper politisk hang til enkle løsninger på kompliserte forhold. Resultatet de siste 20 årene har blitt at den til enhver tid sittende regjering lanserer garantier, programmer og tiltak som den neste regjeringen ofte endrer eller reverserer. Det er ikke rart at summen av regelverk og ordninger blir uhandterlig for den jevne Nav-saksbehandler, og i tillegg ofte komplisert å sette seg inn i for et nytt Storting. På sitt meste har det vært om lag 30 ulike tiltak og ordninger for å få folk i jobb.

Har man havnet på utsiden av arbeidslivet kan dørene til jobb både være vanskelig å få øye på, og åpne. Bedre enn i noen statistikker eller utredninger er dette beskrevet i novellesamlingen «Arbeidsnever» av Frolandsforfatteren Jan Kristoffer Dahle. Samtlige noveller i samlingen er portretter av personer som falt utenfor, de som ikke fikk skolen og droppet ut. De ufaglærte. De som aldri flyttet hjemmefra. Et rop om anerkjennelse er en rød tråd gjennom boken. Dette skiller dagens arbeidsmarked fra det arbeidsmarkedet for eldregenerasjonen opplevde hvor inngangsterskelen til arbeidslivet var lavere, samtidig som det var gode muligheter til å klatre i stigen når man var innenfor. Mennesker med arbeidsnever møtte anerkjennelse. Dahles enkle bok viser at store deler av det norske samfunnet har foretatt en klassereise, som ikke alle har fått være med på.

Samfunnskulturen opphøyer det vellykkede, men rammene og målene vi setter er så sørgelig trange. Det skaper en forventning om at du skal tre inn i arbeidslivet helst på tredje eller fjerde trinn. Arbeidsnevne som i seg selv tidligere ga stolthet og muligheter oppleves ikke bra nok i dag, verken i den teoretiserte skolen, det høyproduktive arbeidslivet eller for den saks skyld i den navlebeskuende sosiale mediesfæren. At psykiske lidelser er den dominerende diagnosen for personer med nedsatt arbeidsevne i dag er ikke bare alvorlig for den enkelte, men et samfunns-symptom.

Systemet glipper på å se folk med de kvaliteter og den kompetansen man har. Nye programmer, tiltak og garan-

ARBEID: Systemet glipper på å se folk med de kvaliteter og den kompetansen man har,

tier har liten effekt hvis personen likevel blir plassert i et venteværelse i halvannet år uten et tilbud slik tilfelle er i dag. Samtidig har 6 av 10 NHO-bedrifter i stor eller noen grad et udekket kompetansebehov. Man sliter altså med å finne den kompetansen man trenger, viser NHOs ferske kompetansebarometer. Vi har et lærende arbeidsliv hvor flertallet av norske bedrifter ønsker å bidra til formell og nødvendig kompetanse hos sine ansatte, men da må man finne den tilgjengelige arbeidskraften.

På samme tid står rekordmange utenfor arbeidslivet. Det gir paradoksale utslag som at det innen en rekke næringer er behov for arbeidskraft, også ukvalifisert, samtidig som du har mange ledige arbeidsnever. Politisk handler det først og fremst å bli flinkere til å

finne de mekanismer som kobler arbeidssøkere, selv om de har stått utenfor arbeidslivet og har ulike utfordringer, med de ledige jobbene som allerede er der og som vil komme i enda større volum framover. Det krever ikke nødvendigvis mer prøving og feiling, men en styrking av metoder som i dag fungerer.

Eldrebolgen innebærer de nærmeste årene at 25.000 flere alderspensjonister trer ut av arbeidslivet hvert år, og etterlater seg arbeidsoppgaver som skal fylles. Det gir en gigantisk mulighet for å få utsatte grupper i jobb. Skal vi opprettholde morgendagens velferd og bedriftenes konkurransekraft betinger det at vi i større grad lykkes å ta i bruk denne arbeidskraftreserven. Framsynte bedriftsledere ser

Arbeidsnevne som i seg selv tidligere ga stolthet og muligheter oppleves ikke bra nok i dag.

**BENTE ROGNAN
GRAVKLEV**
Debattredaktør

DELTA I DEBATTEN, SKRIV TIL OSS

Kronikk: 6000 tegn inkl. mellomrom.

Hovedinnlegg: 4000 tegn.

Innlegg/replikk: 2000 tegn.

Kortinnlegg: 800–1500 tegn.

Legg ved portrettfoto.

Sendes til:

OSLO: debatt@dagsavisen.no

FREMTIDEN: debattfremtiden@dagsavisen.no

ØSTFOLD: debattostfold@dagsavisen.no

Her vil du hver dag finne ferske analyser og kommentarer til aktuelle hendelser fra Dagsavisens skribenter og brukere.

et til arbeidslivet vært større.
bruk

skriver NHO-direktør Kenneth Stien.
FOTO: JARL FR. ERICHSEN/NTB SCANPIX

allerede i denne retningen i rekrutteringsarbeidet. Arbeid- og inkluderingsbransjen har det første halve året formidlet nesten 5.000 i jobb i 2017, mot 7.000 i hele 2016.

Det norske arbeidsmarkedet har noen distinkte trekk. Et fåtall av jobbene lyses ut, samtidig som det er økende behov for arbeidskraft. Nettverk er avgjørende for å få jobb og feilansettelser er kostbart for bedriftene. Dette er de nye hindringene i dag. Et velfungerende mellomledd blir derfor enda mer avgjørende, fordi du ofte vil trenge noen som både kjenner deg og kjenner arbeidsmarkedet godt for å gå fra trygd til jobb. Moderne atfføring handler om å bygge selvtillit, tilby arbeidstrening, tette kompetansegap og finne god jobbmatch i arbeidslivet som de viktigste virkemidlene for å få flere utenfor i jobb. Politikere som vil oppnå resultater, bør bygge videre på dette. Men det grunnleggende i at alle blir sett og anerkjent for den man er, der må vi alle bidra til i større grad.

Samfunn og kultur fraværende i norsk-kinesisk forskningssamarbeid?

UTENRIKS

SVEIN STØLEN

Rektor ved Universitetet i Oslo

ÅSE GORNITZKA

Viserektor ved Universitetet i Oslo

Kort tid etter at forholdet mellom Norge og Kina ble myket opp, har regjeringen undertegnet en handlingsplan for å styrke samarbeidet innen forskning, teknologiutvikling og innovasjon i perioden frem mot 2020.

Det er positivt. Kina er et viktig land for Norge å ha tett kontakt med. Landet investerer tungt innen forskning, og noen av verdens beste universiteter vokser frem der. Disse institusjonene må vi i Norge samarbeide med, skal vi henge med i forskningsfronten. Vi finner ikke løsninger på vår tids store utfordringer uten å ha Kina med på laget. De er en økonomisk supermakt som vokser seg stadig sterkere, og får stadig mer innflytelse på vår tids store utfordringer.

Kunnskapsministeren uttrykker stor glede over samarbeidet, og trekker

frem at Kina ligger helt i front internasjonalt innen flere realfag og teknologifag. Men et vellykket samarbeid med gode resultater avhenger av mer enn teknologi alene. Vi finner ikke varige løsninger på vår tids store problemer uten en helhetlig tilnærming. Avtalen mellom Norge og Kina fremhever at vi skal prioritere samarbeide om miljø- og klimaforskning, fornybar energi, polarforskning, biovitenskap inkludert helse og landbruk, matvaresikkerhet, informasjons- og kommunikasjonsteknologi. Mener regjeringen at vi skal ha fruktbar forskning på disse temaene uten å trekke inn perspektiver fra kultur og samfunn – altså fra humaniora og samfunnsvitenskap? Vi mener det vil være feilslått, og at en slik ensidighet vil være til direkte hinder for å utnytte potensialet i forskningssamarbeidet og den videre dialogen med Kina om de største globale utfordringene.

Norges Forskningsråd, som skal forvalte samarbeidet, må derfor ta ansvar for å sikre at også humanistiske og samfunnsfaglige perspektiver får en vesentlig rolle i det bila-

terale samarbeidet. Regjeringens langtidsplan for forskning og utdanning, og særlig humaniora-meldingen som ble presentert før sommeren, etterspør større humanistisk forskningsengasjement i de store globale utfordringene. Denne ambisjonen bør også avspeiles i en samarbeidsavtale med et av verdens viktigste og mest innflytelsesrike land.

Skal intensjonen om å løfte forskning og innovasjon i begge land nås, må et slikt helhetlig perspektiv inn. Skal vi for eksempel forstå og håndtere konsekvensene av klimaendringene, er det ikke nok bare med teknologiske løsninger – vi må forsøke å forstå hva slike store endringer gjør med samfunnet vårt, med befolkningen, med vår måte å samhandle på. Vi ser frem til å høre hvordan regjeringen og Norges forskningsråd vil sikre en helhetlig tilnærming i samarbeidet med Kina. Når vi skal jobbe tett sammen med en så sterk aktør må kultur og samfunn inn side om side med de teknologiske aspektene i forsknings- og næringslivssamarbeidet!

Ap må elske å tape

VALG 2017

THOR KREFTING NISSEN

Oslo

1 dag etter at Ap gikk på et dundrende valgnederlag i de 3 nordligste fylkene Nordland, Troms og Finnmark på grunn av forsvarspoli-

tikken og oljeboring utenfor Lofoten, Senja og Vesterålen har Ap og Støre ingenting lært, og ønsker heller ingenting å lære av valgnederlaget. Man legger imidlertid nå helt bevisst opp til et nytt gedigent valgnederlag i kommunevalget i 2019 og stortingsvalget i 2021 når Støre nå meget sterkt antyder at Ap vil gå inn og støtte Høyre og Frp når det gjelder konsekvensutredning og oljeboring utenfor Lofoten, Senja og Vesterålen.

Med en slik Ap-politikk ønsker vel bare den ansvarlige velgeres at Ap skal gjøre et enda større katastrofevalg ved neste korsvei. Det er bare å ønske Ap lykke til og oppfordre dem til å fortsette med den markedsliberalistiske politikken sin slik at velgerne kan glede seg over ytterligere kommende katastrofevalg for Ap. Lykke til!

Mer havbruk – mindre miljøavtrykk

SJØMAT

JON ARNE GRØTTUM

Direktør havbruk, Sjømat Norge

GEIR OVE YSTMARK

Adm. direktør Sjømat Norge

Skal vi klare å øke lakseproduksjonen i Norge, må næringen finne ut hvordan dette kan gjøres uten å øke miljøavtrykket. FNs miljøprogram (UNEP) har invitert bransjeorganisasjonen Sjømat Norge til samarbeid fordi norsk havbruk kan bli en viktig bidragsyter for å løse globale utfordringer.

Det blir krevende – men vi mener det er fullt mulig! Derfor har Sjømat Norge satt i gang et større strategiarbeid «Havbruk 2030» som er forankret i FNs bærekraftsmål som også

Norge har sluttet seg til. Vår visjon er at norsk havbruksnæring skal være en viktig del av løsningen på disse utfordringene. Løsningene som næringen velger må da ikke øke miljøbelastningen, men bidra positivt.

Å drive biologisk produksjon vil til tider alltid være vanskelig fordi naturen byr på store svingninger. Oppdretterne må forholde seg til vær, temperatur, sykdom, alger og parasitter i sjøen. Vi ser at mange trekker en slutning om at «vi må skille ytre og indre miljø» – med andre ord at havbruk må inn i lukkede systemer. Saken er at enkle løsninger – som lukkede anlegg – ikke nødvendigvis gjør næringen mer bærekraftig. Ut fra det vi vet i dag, har lukkede anlegg egne utfordringer, som energiforbruk og sykdomspress. Å øke energibehovet vil også øke det samlede klima-

og miljøfotavtrykket. Nettopp derfor er det avgjørende å vurdere bærekraften i et helhetlig perspektiv før man velger teknologiske løsninger.

Historien har vist at innovasjonskraften i næringen er stor. Vi må samtidig passe på at vi ikke skusler bort de mange fordelene som den norske havbruksnæringen har – inkludert tilgangen på «gratis» energi i form av en kyststrøm og gode forhold i kyst- og fjordområdene.

Når UNEP-sjef Erik Solheim inviterer til samarbeid, er det fordi han vet at akvakultur er et felt der vi er verdensledende. Havbruk kan bli Norges viktigste bidrag til at FN når sine bærekraftsmål og være en viktig og konkret støtte til å øke produksjonen av klimavennlig og sunn mat også i andre land.